

ÍNDEX

Presentació	
TERESA SIMÓ, Regidora de l'Ajuntament	13
Antoni Niubó, el coronel	
FRANCESC PASCUAL. Assessorament històric de FELIP GALLART	17
Reconeixements	
PERSONALITATS	61
Poemari d'en Miquel Galitó (petita mostra)	109

PRESENTACIÓ

En recordança...

Aquest llibre, com els anteriors vint-i-un volums de la col·lecció dels Estudis Castellnouencs, suposa un acostament a la història de Castellnou de Seana, de la seva realitat territorial, social i humana que permet fer progressar un poble cap a un fort sentiment de pertinença en ell mateix.

Castellnou de Seana sobresurt, de bell nou, com a impulsador d'unes lletres per a nosaltres històriques, properes, quotidianes; fins i tot, nostàlgiques. Elles originen imatges d'uns personatges, d'uns escenaris, d'uns arguments que han brotat del nostre poble, que han sorgit de la nostra tan volguda terra. Elles donen a conèixer arreu la realitat passada i present, preserven la nostra identitat i reflecteixen el nostre més profund tarannà de gent arrelada, de gent voluntariosa, de gent il·lusionada per la seva terra que conviu i progressa com una unitat.

En Miquel Galitó i Pubill fou la genialitat, el generador, la il·lusió, l'afany, la consciència, la llibertat, la perseverança en l'aposta d'un Castellnou de Seana referent de la cultura. Un espai on ara farà vint-i-cinc anys convergeixen diferents manifestacions d'expressió i comunicació. Un poble on la comprensió i la interpretació de la nostra realitat més pròxima i diària són estímuls i impulsos per a la producció de rellevants obres literàries. En Miquel va voler ser el dinamitzador, el promotor del llegat del seu tan estimat poble i l'historiador de Castellnou de Seana per excel·lència. És extraordinària la coherència amb

aquells ànims que forjaren una trajectòria de compromís i els resultats assolits; i impressiona el despertar d'un anhel col·lectiu, d'una crida a reviure i refermar l'esperit impertorbable d'un poble. D'una comunitat compromesa.

Es delia perquè les generacions futures copsessin la vida dels seus pares i padrins, el dur treball fet, les fites aconseguides mitjançant la suor de tots els veïns i veïnes, l'impacte en el poble d'aterrorides modernitats i de transformacions imparables... Aquesta és la més preuada herència per a Castellnou. Les sublimes experiències d'una generació que va patir per lluitar per uns valors humanitaris que fins llavors no es creien importants ni transcendents.

De tots aquests estudis, podem comprendre que el coneixement de la nostra, a cops, forçada història és dotar les persones d'unes determinades capacitats, de presa de consciència de fets, de situacions; és comprendre que el temps present i el futur de la nostra gent és el resultat de les accions i obres d'un passat que es mostren en l'avui i avancen cap al futur.

Castellnou de Seana, tal com volia pregonar en Miquel, és, doncs, el resultat de la seva història; i el seu coneixement permet la seva comprensió i vàlua com a poble. Un testimoniatge virtual de la vida d'un dinàmic poble del Pla d'Urgell amb trets únics i peculiars que fan d'ell referent comarcal.

Sense saber-ho, estava realitzant un homenatge a la seva terra, una defensa de la nostra identitat. Va inspirar una consciència al treball plegats per assolir un objectiu comú.

És ara, doncs, quan Castellnou de Seana i amics reten homenatge a Miquel Galitó i Pubill, director dels Estudis Castellnouencs. En aquesta obra podrem copsar paraules intimistes que sorgeixen del més profund de l'ànima de tota aquesta gent qui, en un moment donat, va creuar sentiments, expectatives, dificultats, però, sobretot, veritable amistat amb en Miquel.

La segona part del llibre vol seguir sent un merescut homenatge. Donada la circumstància del poc temps disponible per reestructurar el projecte, la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament ha cregut escaient, entre altres testimonis, repescar una vella

idea, manifestada més d'una vegada pel nostre recordat director, que no va poder portar a terme. Menys encara quan l'escriptor lleidatà de reconegut prestigi Felip Gallart ens havia passat al davant amb la seua magnífica obra *La plana salvatge I*, que plasma de manera sublim en un dels seus capítols la figura de l'home que en Miquel Galitó volia retornar a Castellnou: el coronel Antoni Niubó.

Gràcies a la bona disposició d'en Felip Gallart i d'altres aportacions hem pogut portar a terme la vella aspiració de donar a conèixer aquest personatge castellanouenc, cosa que de ben segur seria del grat d'en Miquel.

Potser no es tracta d'encimbellar la vàlua humana i militar del personatge referit, si bé creiem que és un fill del poble de prou reconegut prestigi històric com per a fer-ne ressò, encara que potser no tothom estarà d'acord amb algun dels fets relatats en el llibre.

Creiem sincerament que en el col·lectiu humà d'un poble, no totes les persones, els fets i les conductes són admirables, i que no sempre embelleixen, són dignes d'admiració, i ni tan sols defineixen un conjunt; ara bé, són nostres i no hi podem renunciar. Tampoc, la controvertida figura del coronel Niubó, que si més no, la prestigia i explica la seua fidelitat a un ideal, la tossuda constància i la circumstància que el va conduir a escalar la graduació militar i la fama que en el seu moment va adquirir.

Estimem que valia la pena que el nostre poble en tingués constància, i que era un motiu suficient per a centrar l'homenatge al nostre irrepensible director dels Estudis Castellanouencs, que entre els projectes que tenia pensats —ja ho hem citat— hi figurava precisament donar llum pública a aquest personatge desconegut per la majoria dels nostres conciutadans. Menys si tenim en compte que ell mai no va amagar el fet de ser fill de Castellnou de Seana, la qual cosa el fa públicament i notòriament nostre.

Des del consistori, volem regraciar Felip Gallart per la seua oberta generositat per poder fer realitat aquella voluntat que en Miquel volia compartir amb la gent del nostre poble.

El volum número 22, doncs, és un gran homenatge al director dels Estudis Castellnouencs, en Miquel Galitó i Pubill, qui va assolir el seu gran somni de difondre arreu la història i les històries de Castellnou de Seana. Un home compromès amb la seva gent.

El camí està engegat. Demanar-te que des d'aquest univers celestial siguis guia i empenyis Castellnou de Seana a seguir amb sabiduria i tenacitat el teu llegat.

El teu poble t'honora i romandrà en una mereixedora i perdurable memòria. PER SEMPRE MÉS!

TERESA SIMÓ CHIMENOS
Regidora de Cultura

Aclariment inicial

Amb el Miquel Galitó feia temps que remenàvem un vell projecte per als Estudis Castellnouencs relacionat amb l'objectiu principal de la col·lecció, que ha estat sempre donar a conèixer a la gent del nostre poble els personatges més rellevants de l'entorn vilatà, així com els esdeveniments locals més sobresortints que ens configuren. Aquest projecte era treure a la llum la figura del coronel Antoni Niubó.

No volíem que en els Estudis Castellnouencs hi manqués un sol traç local destacat que ens pogués proporcionar més fisonomia, ni que en perdéssim patrimoni. Somiar també és d'agosarats impenitents, si bé després de més de vint anys en l'empresa de la recerca, ens semblava poder gaudir d'empenta suficient per encarar tots els reptes.

El vell projecte que anàvem ajornant pel dia que encaixessin les disponibilitats materials —que no les ganes!— consistia a fer aflorar d'una vegada la història d'aquest home important de casa nostra, desconegut gairebé de tothom; un personatge del qual ningú en parla mai, i el que és pitjor, no n'ha sentit a parlar mai, ni a l'entorn de la família de cada casa, ni entre els amics, ni entre les taules del cafè, o a la pastisseria..., altrament un castellnouenc força rellevant si atenem les cròniques de l'època en les quals cal basar tota investigació relativa a la seua figura.

Sembla que se n'hagi perdut el rastre entre nosaltres, tot i que no ens sobren pas gaires efectius remarcables, per no passar-lo de generació en generació, fins als nostres dies.

Mentre ho estàvem planejant amb el Miquel —i ajornant—, a través dels grups lleidatans de recerca, acostumats a remenar encertadament papers vells de la història del país evitant que se'n perdi la memòria, ens arribaren notícies esperonants: l'escriptor Felip Gallart acabava de publicar un llibre titulat La plana salvatge I, en el qual dedicava més de trenta pàgines a explicar la figura enigmàtica del coronel Antoni Niubó, de Castellnou de Seana.

161.

Dia vint del mes de Abril any de la Na-
 tivitat del Senor mil setcent, noranta i
 set horas del vespre poch mes o menor, jo el
 baix signat Rector de la Iglesia Parrog.
 de N.º Joan Baptista del Eloch de Castellnou
 de Seana Bisbat de Valbona en la Font
 Baptismal de ella segon rito de N.ª Sta
 Mare Iglesia he batejat a Joseph, Ma-
 nuel, Domingo fill de Parex incognit.
 Foren Padrins Jph Adem Pageir, y Teresa
 Call muller de Manuel Call també Pageir
 de dita Eloch de Castellnou de Seana. Del
 que far fe

Dom. Coxa Prie y R.º de Castell-
 nou de Seana

Joseph, Ma-
 nuel, Domin-
 go fill de Pa-
 rex incognit.

Possible inscripció de baptisme del coronel.

Va ser una grata sorpresa i una gran alegria que algú sense lligams familiars amb el poble es recordés de rememorar un personatge tan singular com el coronel Niubó: una icona històrica de la guerra dels carlins. I tan acuradament i encertadament com el Felip Gallart ho plasmava en el seu llibre, de lectura recomanable.

El Felip Gallart ja feia anys que anava al darrere de notícies relacionades amb els carlins, els liberals, els seus personatges, les seues guerres i trifulgues, i fins i tot jo, personalment, que no en sabia gran cosa, vaig prendre interès per la seua inquietud donant-li un petit cop de mà (pots pensar!) quan em va demanar referents del coronel. Calia buscar-ne la partida de naixement en els llibres dels arxius i registres locals, així com preguntar a la gent de l'entorn menudalles que poguessin ajudar a definir millor el militar. Tot plegat, no sé pas si li vaig fer cap servei, tot i la curiositat evident que em va encomanar i hi vaig posar.

Amb el Miquel Galitó vam pensar que la feina ja estava feta —i molt ben feta, per cert— i que només podíem rendir-nos a l'evidència. Ens havien passat al davant, malgrat que només fos en un capítol del llibre del Felip Gallart La plana salvatge I.

Ara bé, ens va semblar que entre la nostra ciutadania, només llegiria el llibre del Felip qui estigués encuriolit pels temes concrets de la història passada del país, i poca gent més, per molt que un dels seus protagonistes fos del poble. La resta el seguiria ignorant.

Era una llàstima no destapar l'olla, comptant amb un mitjà tan eficaç com ho és la col·lecció dels Estudis Castellnouencs, i fer-ne pel nostre compte una aproximació més pràctica que arribés a la nostra parròquia..., sempre, no cal dir-ho, que el Felip Gallart ens donés autorització, ja que hauríem de poar en el seu llibre publicat les notícies que no teníem. Que fos sense tant estricte rigor documental, ni exhaustiu com ho reflecteix el Felip Gallart, i que sense sortir del global històric, tingués un caire més novel·lesc, o pròxim. Com escriure una cosa més senzilla i personal, potser més breu i tot, a l'abast de la gent que ens segueix; això és: el total del poble al qual arriba per

gentilesa de l'Ajuntament tot el que anem publicant en aquesta col·lecció.

Si el plasmàvem en un volum dels Estudis Castellnouencs, tal com tenim acostumats els nostres veïns, la història del coronel Niubó arribaria a totes les cases del poble, evidentment, i sabria tothom de qui es tractava i qui era aquest militar important, perquè els hi serviríem en safata i portat a casa.

No desfiguràvem el personatge, i en quatre pinzellades el podríem dibuixar suficientment per espoltir la curiositat. Ni més ni menys.

Ara bé, per a començar ens calia demanar consentiment al Felip Gallart —ja ho he dit— atès que del seu llibre tan ben documentat i estructurat n'hauríem de treure el sarpat de continguts referent al coronel, a fi de poder confeccionar un volum a la mida usual dels Estudis Castellnouencs, comptant que ni el Miquel ni jo no en sabíem gran cosa.

Ras i curt: preteníem donar-lo a conèixer a la nostra gent, basant-nos en les pàgines de La plana salvatge I. Consideràvem que es tractava d'un vell veí desconegut a casa, que s'havia de treure a la llum, tot i que, a la vegada, ens calia suavitzar-lo un pèl, ja que d'entrada tomba d'esquena la seua trajectòria, i podia sobtar fins al rebuig. Malgrat tot, no podíem desfigurar-lo; s'havia de conservar el fil històric i exemplar de La plana salvatge I.

Tampoc calia espantar els nostres lectors, partint de la base que poca gent sap com van anar les corredisses de la guerra dels carlins i els seus protagonistes.

Aquestes pretensions les anàvem estudiant, a fi de trobar un embolcall que sense sortir de la veritat, no espatllés el que ja estava escrit, que respectàvem enormement, i a la vegada fer-lo encaixar sense estridències en la nostra història local.

No sabíem com demanar-ho al Felip Gallart, i que entengués la nostra posició prudent. De fet, potser vist des de fora, no sembla tan transcendent, si bé a nosaltres, la descoberta d'aquell veí nostre, per dir-ho d'alguna manera, ens havia sorprès vivament i ens feia por la reacció del veïnat. I sense el Felip Gallart no teníem gran cosa.